

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt. Félévre
2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egy szám ára 10 kr.

Hirdetmények:

3 hasábos petitsor egyszer
9 kr. többszöri hirdetésnél
7 kr. Bélyegdíj 30 kr.

Nyilt-tér petit sora 12 kr.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap

szellemi és anyagi részét
illető közlemények a szer-
kesztőséghez küldendők.

Bérmentetlen leveleket csak
ismert kezektől fogadunk el.

Kéziratokat nem küldünk
vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“, a „Zala-eggerszegi ügyvédi kamara“, a megyei községi- és körjegyzők, a „kanizsai és novai járási községi és körjegyzők egyetete“nek hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap.

Városunk kulturális ünnepe.

Kettős ünnepet ült Zala-Eggerszeg városa f. hó 8-án: az állami főgymnasium zárkóleteli és megnyitási ünnepet s dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, városunk díszpolgára szülőházának emléktáblával való megjelölési ünnepét.

Az elsővel nemcsak a városnak, hanem magának a vármegyének is százéves óhaja nyert megtestesülést, míg a második a város közönsége a tisztelet és hála adóját róttá le nagy szülőte irányában.

A város külső kepe is kifejezője volt a lakosság örömeinek és lelkesedésének.

A hazánk nemzeti zászlók lengtek. Az ünnepség színhelyeül szolgáló főgymnasiumi épület lobogódiszt öltött; a főkaputól az épületig, valamint az épület homlokzata előtt arccokat állítottak fel, melyeken zászlók lengtek s gurilándok futottak végig az árbocokon.

Csinosan feldíszítették a miniszter születési házát is gúnylándal, a vármegye és város címerével, valamint a vármegye és város színeit viselő zászlókkal.

Az ünnepség reggel 9 órakor kezdődött a róm. kath. plébánia templomában ünnepélyes „Veni Sancte“-val, amelyet Balaton József apát-plébános fenyves segédlettel tartott. Az isteni tiszteleten megjelent a vármegye tisztviselői kara s a törvényhatósági bizottság több tagja dr. Jankovich László gróf főispán vezetése mellett, a kir. törvényszék, kir. járáros, kir. ügyész, kir. építészeti hivatal, kir. pénzügyigazgatóság, kir. tanfelügyelő, kir. erdőhivatal és erdő gondnok, kir. postahivatal, a városi tisztviselői kar, városi képviselőtestület, az iskolaszék és ovoda felügyelő-bizottság, izr. hitközség, ügyvédi kamara, a vasuti osztálymunkások, vasuti tisztviselők, a helybeli összes tanintézetek testületi; testületileg jelent meg a töltő-csapat s az iparos ifjak önképző egyesülete.

A meghívott hatóságok, testületek a rendező bizottság által fentartott padokban helyezkedtek el, míg a templom többi részét a nagy közönség teljesen betöltötte.

Az isteni tisztelet befejeztével a hatóságok az izr. imaházba mentek alkalmi ajtatósságra, melynek befejeztével volt a kivonulás a főgymnasiumi épülethez a tűzoltó csapat vezetése alatt, ezt követték az intézetek növendékei, majd a hatóságok, testületek képviselői; óriási közönség zárta be a menetet.

A főgymnasium udvarában a rendet a tűzoltók s a rendező bizottság tartották fenn.

Az ünnepséget a társaskör dalárdája kezdte meg a Himnusz elneklésével, mely után Botfy Lajos polgármester a következő beszéddel nyitotta azt meg:

Méltóságos Főispán Ur!

Tisztelt ünneplő Közönség!

Régi óhajunk ha teljesül, igaz öröm tölti el szívünket.

A „Zalamegye“ tárcája.

Szeptember elsején.

Ma van szeptember első napja,
Mozog a tanulósereg.
Tekintetem a multba téved
S szememben egy könyvespenn rezeg.

Mindent, mi kedves volt szívemnek,
Elhagytam egykor e napon:
Szerető szívem, édes otthon...
Ugy fájt, hogy ki sem mondhatom.

Indult a gőzös, ment robogva,
S én sirva néztem kifele:
Keringve tűnt a messzeségbe
A táj s szülőföldem vele.

Majd áthalaáltam a határon,
Aztán meggyékn is elmaradt;
De én csak néztem vissza, vissza...
Látszott még egy felhődarab.

Gyámoltalan és számbavétlen
Idegen földre érkeztem.
Keletre, kéklő messzeségbe
Onnét is visszanéztem én.

S feltűnt, miként a nap, keletről
Anyám áldó tekintete,
S míg le nem áldozott a sirba,
El nem hagyott egy percere se.

Bizonylag hangosabban dobog tehát ma, midőn a tudományok ez új temploma, a zala-eggerszegi állami főgymnasium díszes épülete, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur Ó nagyméltósága, Zalamegye közönsége és Zala-Eggerszeg város együttes jóakarata, kitartó törekvésének és nagy áldozatkészségének hossz. idő óta melegen óhajtott eredményeképp, imponáló pompájával előttünk áll.

Tejjes befejezést azonban ezen áldásos mű most nyereid az által, hogy az emittett épület zárkóvénak letétele után az ünnepélyesen megnyitattik, ami itt történt megjelenésünk szép és nemes célját képezi.

A kultúra mai nagy fontosságú ünnepe dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ó nagyméltósága az illetékes körök részéről meghivatván, mely sajnálatunkra azonban elháríthatatlan akadályok miatt meg nem jelenhetett s így képviselővel meggyékn szeretve tisztelt főispánja Öméltóságát bizta meg a következő kegyes leirattal:

Méltóságos Gróf, Főispán Ur!

Kézhez vettem Méltóságodnak f. évi augusztus hó 21-én 319. sz. a. kelt felterjesztését, melyben a zala-eggerszegi állami főgymnasiumának f. é. szeptember 8-án tartandó zárkóleteli, illetve megnyitási ünnepélyére és ezzel kapcsolatban születési házannak emléktáblával történő leleplezésére is a város és vidéke közönségének óhajára meghívni sziveskedett.

Mélyen áthatva a kitüntető figyelemtől és a szíves meghívás folytán engemet ért megtiszteltetésnek öröme-érzésétől: hála telt szívvel fejezem ki forró köszönetemet, szülővárosom és vidéke nagy-üdvözlő közönségének, mely irányomban annyiszor tanúsított igaz szeretetet és ragaszkodást!

Felette sajnálom, hogy halaszthatatlan teendőim miatt előállott körülmények ezúttal gátolni fognak abban, hogy az irányomban oly sokszor nyilvánult rokonszeny érzesét személyes megjelenéssel megköszönhessem, miért is tisztelettel kérem Méltóságodat, hogy ezen ünnepélyen képviseletben megjelenni sziveskedjék.

Midőn még arra kérem Méltóságodat, hogy e körülményről Zala-Eggerszeg városának nagyrabecsült polgármesterét, s általa szülővárosomnak szeretve tisztelt polgárait értesítse: nem rejthetem el örömeimtel a felett, hogy szülővárosomban megnyílik az anyira hön óhajtott főgymnasium, mely legyen sokáig hirdetője a magyar kultúra dicsőségének.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1897. augusztus hó.

Wlassics Gyula s. k.

Majd üdvözölte n polgármester főispán öméltóságát a közönség zajos eljenzése között e kitüntető megbízatásában és az ünnepélyt megnyitotta azzal, hogy felolvasta a zárkóbe helyezendő alapító oklevelet, melynek szövege:

Erőt adott, ha telkem csüggelt,
Világolt, ha borult egem;
Az életpálya utvesztőjén
Az volt vezérszövétnem.

Gyermek! ki otthon és szülőket
Hagysz el szeptember elsején,
S mikor a szent küszöbön állépsz,
Tán sírsz, mint egykor én tevém:

Töröld le könnyűd, hogyha látod
Szülőd áldó tekintetét;
Az a világ bármely zugába
Elküldi fényét, melegét.

Fülep Imre.

Van-e másvilág?

Istenben boldogult első feleségem szöke haja és kék szemé dacára, szörnyen féltékeny asszonyság volt. Hat évvel ezelőtt, a hogy dobogó szívvel álltam a szegényke halálos ágya mellett, mikor már a nyelvén kívül semmiét sem bírtam mozgatni, azt nyöszörgögte:

— Édes Vendelkém, fogadd meg nekem itt az én halálos ágyammal, hogy soha többé meg nem fogsz nőülhni. Lásd, én még a sirban sem tudnék nyugodni azzal a gondolattal, hogy még én egyedül fekszem rideg koporsómban, azalatt idefenn valami szép asszonynyal éled világodat. Jaj, de milyen örömmel fogadtam meg.

A temetése után két hónapig nem néztem én semmiféle asszony-személyre. Hanem egyszer aztán megláttam egy bogárszemű, fekete hajú angyalt, és — hat hét múlva nászutra mentünk külföldre... Bia Torbágyra.

Üdv az olvasóknak!

Zala-Eggerszeg rendezett tanácsa város közönsége 1889. szeptember 14-én tartott közgyűlésén élvén elfogadta a Zala-Eggerszeg felállítandó nyolc osztályú főgymnasium ügyét s elkezdte a tárgyalást a kultusz miniszterinnal; 1894. január 30-án tartott közgyűlésén kötelezi magát, hogy a főgymnasium részére legalább 6400 □ méter területet ad ingyen, negyven ezer forinttal járul az építési és évi öt ezer forinttal a fenntartás költségeihez. A várost követte a megye, mely 1894. augusztus 14-én tartott közgyűlésén évi hater ezer forintot ajánlott fel, amely hater ezer forintból ezer forintot a nemesi alap fedez. Zalavármegye és Zala-Eggerszeg rendezett tanácsa város közönségének ezen nemes és hazafias áldozatkészségét méltányolták a közoktatásügyi miniszterinnal azon időbeli vezére, nevezetesen: gr. Csáky Albin, a nyomába lépő br. Eötvös Loránt és dr. Wlassics Gyula miniszterek, s az 1894-iki év végén kötött szerződés alapján 1895. szeptember 1-én az I. II. osztályigal megnyílt az állami főgymnasium.

Az épületet Hercegy Zsigmond és Baumgarten Sándor miniszteri műépítészek terve szerint Lángi Kálmán kir. főmérnök felügyelete alatt Morandini Tamás építész és Gráner Géza vállalkozó építelte 1896. évi április hó 4-től kezdve. Ezen okmány az épület zárkóvén 1897. szeptember 8-án helyeztetett, I. Ferencz József királyunk uralkodása alatt, mikor is vallás és közoktatásügyi miniszter dr. Wlassics Gyula valóságos belső titkos tanácsos, Zalavármegye főispánja dr. Jankovich László gróf főrendházi tag, alispánja Csertán Károly, a város polgármestere Botfy Lajos a koronás arany érem-kereszt tulajdonosa, a székesszéki tanácsok kir. főigazgatója Spitzkö Lajos kir. tanácsos, a főgymnasium igazgatója Tuczay János volt.

Isten áldása legyen az intézet, ennek létre hozván, és a létrehozók késő maradvékain.

Az okmány felolvasása után azt aláírták dr. Jankovich László gróf főispán a miniszter képviseletében, egyúttal, mint a vármegye főispánja, Csertán Károly alispán, Balaton József apát-plébános, Botfy Lajos polgármester, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő, Orosz Pál, mint a nemesi pöntári választmány megbízotta.

Ezután az okmányt előbb üveg, majd rez tokba helyezték, legmentesen beferrasztatták s elhelyezték az e célra meghagyott üregbe s befalazták, melynek megtörténtével Balaton József apát-plébános egyházi áldásba részesítette az épületet. Ezt követték a befalazás befejezését jelző kalapács ütések.

Dr. Jankovich László gróf főispán dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter nevében: A haza ezeréves fennállásának emlékeire emelt ez intézet tanítsa a tudományokat, hirdesse az Isten, haza és emberszeretetet, hogy megszilárdulva ezredveken át viruljon a haza" jelmonddal, Csertán Károly alispán Zalavármegye közönség nevében: "A helyes nevelés a nemzeti fejlődés sarkköve", Botfy

Ez a második felesem nagyon édes asszony — volt az első hetekben, hanem azután!! Az a Xantippe nevű általános ismert asszonyság valóságos szent Genoveva hozzá képest. Bezzeg ez nem felt a szép asszonyoktól, hanem minden reggel megnézi a pöntárcamat, mikor elmegyek a hivatalba, s a hányszor megjövök, számon kéri a pent az utolsó grislüg.

A kimaradást hazuról csak egyszer próbáltam meg, de el is vette tőle a kedvem egész életemre. Most minden este nyolc órakor már az ágyban vagyok, mely biztonság kedvéért a feleségemmel egymás mellé van állítva a szoba közepére, s azonfelül mindkét oldalon egy-egy bölesóvel eltorlaszolva, melyek mindegyikében két-két jötidejű esemetem különféle moll és dur hangversenyvel bizonyítja be minden este, hogy nem muszáj az embernek mindennap tíz óra előtt elaludni. A megszökés tehát teljes lehetetlen.

Felsőbb helyről nyert engedély folytán minden este egy pipadohányt szabad kiszinom az ágyban fekvé. Hogy azalatt a Laczi fiam hányszor üti a torkomra a pipaszárt, a Pipike lányom meg hányszor csiklandozza meg a talpamat, az nem tartozik szorosan a dologhoz. Még megköszönhetem, ha a könyvet, a melyet olvasok, csak kiütik a kezemből, de nem tépik el.

Tegnap este, a hogy a hivatalból haza menve, benyitok a szobába, a bámullatól megdermedve álltam meg az ajtóban. Az asztal a szokottnál díszesebben felterítve, két szál égő gyertya és — dii immortales — két butélia bor a közepén. A felségem zokogva borul a nyakamba, a négy esimóta eles discantból chorásban kiscsi visítással az ő sírását, míg belekapaszkodva a ruhámba, a Laczi gyerek egy pillanat alatt eltűntette a kabátom zsebéből a gyufámat.

— Tudod-e édes öregem, — zokogja fuldokolva a

Lajos polgármester Zala-Egerszeg város nevében „Jöjjön ki ez intézetből minél több jeles fia a hazának”, Tucz János főgymnasiun h. igazgató az állami főgymnasium nevében „Lebegjen az intézet vezetőinek szeme előtt mindenkor Isten, haza, király” — dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, vármegyei tanfelügyelő Zalavármegyei népoktatásügy nevében felügyelősége és a zalavármegyei népoktatásügy nevében „Zalavármegyei köznevelésének örök dicsőségére”, végül Orosz Pál vármegyei közgazdasági előadó, a nemesi pénztári választmány nevében „Amint kiemelkedik ez épület a köznapiságból, úgy emelkedjenek ki ez intézet fiai az életben” — jelövel.

A szokásos kalapács ütések befejeztével Tucz János állami főgymnasiumi h. igazgató tartotta a tanintézet megnyitó beszédét, melyben részletesen ismertette a főgymnasium létesítésének történetét; majd a tanuló ifjúsághoz intézett hazafias szellemű áthatott, többször zajos éljenzéssel kísért buzdító beszédet, amit lapunk más helyén egész terjedelmében közlünk.

Végül dr. Jankovich László gróf főispán üdvözlővén a főgymnasium igazgatóját, tantestületét, tanulóifjúságát, a kormány képviselőit az épület átadta az intézet igazgatójának.

Bezárta az ünnepséget a társaskör dalárdája a szózat eléneklésével.

Fél tizenkettőre járt az idő, midőn az ünnepi közönség a főgymnasiumtól dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter szülőházához ért, hol a rendet ismét a tüdőoltó csapat tartotta fenn s az összes tanintézetek növendékei négyes sorokban tömörülve képezték sorfalat.

A társaskör dalárdája kezdte meg az ünnepélyt a Honfidal eléneklésével.

Botfy Lajos polgármester következő, többször éljenzéssel kísért beszédében méltatta a város nagy fiának kimagasló érdemeit:

Méltóságos Főispán Ur! Tisztelt ünnepi Közönség!

Zala-Egerszeg rendezett tanácsú város képviselő testülete áthatva a feletti benső örömtől, hogy szeretett hazánk jelenlegi kormányának egyik legjelesebb tagja, dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ó nagyméltósága, e város falai között látott napvilágot s öntözve a magas személye iránt folyton táplált őszinte tisztelet, ragaszkodás, sőt hála érzetétől. — 1896. évi április 20-án tartott rendkívüli közgyűlésében 1296/kig. szám alatt nagy lelkesedéssel egyhangulag hozott határozatával elrendelte, hogy az érdemekben máris ritka gazdagságu államférfi szülőháza a késő utókor részére emléktáblával jelöltessék meg.

Eme határozatból kifolyólag, ezen ház, hol ő nagyméltóságának bölcsője ringott, — a város lelkes polgárainak adományzásából készült emléktáblával megjelöltetvén, most azért jelentünk meg itt, hogy az ünnepélyesen lepleztessék.

Hulljon le tehát a lepel ezen emléktábláról, hogy örök időkre mutassa városunk nagy fiának születés helyét.

Igaz örömmel ragadom meg azonban ez alkalmat arra, hogy ő nagyméltóságának zsenge ifjúságáról, már akkor mutatkozott és később csak szilárdult ritka jelleméről, kimagasló jeles észtehetségéről, mely tudományról, tüneményes pályá futásáról és legfontosabb alkotásairól, ez alkalmi beszéd keretébe illő rövidséggel, csak is vázlatosan megemlékezzem.

Dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ó nagyméltósága, ezen házban 1852. évi március 17. született. Atyja néhai Wlassics Antal városunkban mint megyei törvényszéki tanácsos, később Nagy-Kanizsán mint polgármester és utóbb mint kir. törvényszéki elnök működött; édes anyja, született Börzsönyi Mária, a jószívűségéről és nagyműveltségéről általában ismert nemes lelkű urnó, Isten kegyelméből még életben van, akin ünnepeltünk most is rajongó szeretettel csüng oly annyira, hogy izgalmas munkáit a szerető és gondos anya társaságában szokta jelenleg is kipihenni.

Ő nagyméltósága gyermek korában gondos szülői nevelésben részesülvén, elemi és közép iskolai tanul-

feisége — hogy ma van házasságunk ötödik évfordulója. Lakomával ünnepeljük meg ezt a nagy napot.

Az okozatnak egy kicsit örültem, de az okozat okát szerettem volna, ha más okozta.

Denique meg volt a nagy vacsora. Mind a négy gyerek a nekik szokatlan borítottól csakhamar becsipve, a bölcsőkben elhelyeztetett és elaludt, a feleségem kiment a konyhába rendet csinálni, én meg lefeküdve, elővettem Tólvölgyi Titusz „Van-e másvilág?” című spiritisztikai könyvét és olvasni kezdtem. Nohát az borzasztó, hogy mennyi képtelenség van abban a könyvben felhalmozva! Ideges bosszankodással dobtam el a könyvet, s felhasználva a feleségem távollétét, újra pipára gyujtva, gondolkodni kezdtem a felett a spiritisztikai hümbüg felett. Feltettem magamban, hogy felkeresem azt a spiritisztikai társaságot, részt veszek az ülésein, hogy személyesen győződjem meg, csakugyan idézhető-e a lelkek és lehet-e azokkal beszélni? . . .

A feleségem a homályos szoba egyik sarkában feküdt a puszta padlón, feje alatt egy kis divanpárna, s bár szemei nyitva voltak, mégis aludni látszott. Kivüle még négyen voltunk a szobában, mindannyian a spiritizmus lelkes hívei. Egy öreg úr volt az elnök, rengő, övig erő, hófehér szakállal, pergamenszinü erősen barázdás arccal, a feleségem volt a médium. A „Heretyutyutyu” énekletével kezdtük meg az ülést. Mikor az éneknek vége volt, sirbolti mely hangon kérdi az elnök:

— Nos uraim, kinek a lelkét idézzük?

Bátorságot vettem magamnak, s félénken susogtam:

— Az én első feleségemé.

— Omikron úr első feleségének a lelke hajlandó-e előtűnni megjelenni, s a kérdéseinkre válaszolni?

Dübörgő kopogás jelzé az „igent”. Nyomban rá mintegy a levegőben libegve megjelenik az én boldogult

mányait Nagy-Kanizsán és Budapesten végezte, még pedig oly kiváló sikerrel, hogy minden osztályban az első volt; de azért iskolai tanulmányai mellett már a IV-ik gymnasiumi osztálytól kezdve az irodalommal is ritka előszere- tettel és nagy jövőjét megalapító eredményekkel foglalkozott.

Mint ifju, már rendszeresen megjelent a Kisfaludy társaság és az akadémia ülésein, melyekről sikerült tudósításokat irt; később számos büntetőjogi dolgozat jelent meg tőle és néhány nagyobb önálló munka, melyek közül nagy elismerést és hirnevet szerzett neki különösen: A kísérlet és bevégzett bűncselekvény „tettség és részesség tana” című nagyterjedelmű műve, melyet a Magyar Tudományos Akadémia a Strohay díjjal koszorúzott meg s őt, a most már nagynevű jogtudóst tagjai közé választotta.

Jogi tanulmányainak a budapesti és bécsi egyetemeken történt bevégezte és a jogtudori oklevél elnyerése után, ünnepeltünk közhivatalnok pályáját 1875-ik évben a joggyakornoki álláson kezdte meg és minek utána időközben az ügyvédi oklevél szintén megszerezte, jeles tehetségeinek jutalmául gyakori előléptetések között majd az igazságügyi miniszteriumban, majd a kir. ügyészségnél nyert alkalmazást.

Az igazságügyminiszteri segéd fogalmazóból komáromi alügyész lett és innen megint a miniszteriumba került titkári minőségben, a honnan a budapesti kir. ügyészséghez helyettesé, míg végre 1890-ik évben a budapesti tudomány egyetemre a büntetőjog és büntető-eljárás nyilvános rendes tanárává nevezetett ki.

Annak tudatában, hogy azon széles körű ismereteit, melyeket az akkor a képviselőház elé került igazságügyi reformjavaslatok kidolgozásában tanusított, — csak is a törvényhozás termeiben érvényesítheti, Ő Nagyméltóságát a politika is vonzotta úgy, hogy magát a csáktornyai kerületben képviselővé választatta és a képviselőházban az igazságügyi bizottság tagja lett, hol későbbi felszólalásaitól eltekintve, első nagyszabású beszédét a polgári házasságról szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával tartotta.

Kiváló sikert aratott továbbá ekesszólásával és debatterri képességével a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál, a melynek előadója volt.

A képviselőházban személyét megelőzőt jó hirnevet az országos szabadelvű párt beigazoltnak látva, mint ezen párt egyik legjelesebb szónoka, megbízott az 1895. évforduló alkalmával a képviselőházi elnökhöz intézett beszéd megtartásával, mely beszéd gondolatainak gazdagsága és formai szépsége, különösen önérzetes hangja által általános feltűnést keltett oly annyira, hogy annak hatása alatt ünnepeltünk a jelenlegi kormány megalakulása alkalmával Ő Felsőházi 1895. évi január 15. kelt legfelsőbb kéziratával a vallás- és közoktatásügyi miniszteri tárcát nyerte el.

Az ezen miniszteri székben bizalmatlansággal fogadott első rendű jogász tekintély azonban csak hamar, már miniszterségének első napjaiban, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium költségvetésének tárgyalása alkalmával, a kételyeket eloszlatta és kétségtelenül beigazolva, hogy európai műveltségével fogva teljesen reá termett az előtte ismeretlennek látszótt azon nagy fontosságú kormányzati ügyvezetésére, melynek hivatása az ifjúság vallás-erkölcsi és tudományos kiképzéséről vagyis a haza jövőjéről gondoskodni.

Elvitázhatlanná teszik ezt a minisztersége alatt létesült következő legfontosabb alkotásai és kezdeményezései is, nevezetesen: a miniszterium újszemélyzeti s ügybeosztása, az országos közoktatási tanács újjászervezése, a congrua rendezése, kath. autonomia létesítése, orvosi ujszorgalmi rend megállapítása, a jogi szakoktatás reformja iránt törvényjavaslat tervezése; nőknek a bölcsészeti, orvosi és gyógyszerészeti pályákra becsátása, a középiskolai tantervek revíziója, a zala-egerszegi főgymnasium alapítása és sokmás maradandó becsű intézkedés, melyek ezen beszéd szűk keretében bele nem foglalhatók.

De városunk nagyszülöttje és diszpolgára nem csak nagytehetségű és fáradhatatlan jeles állam férfiú, hanem első feleségem aetheri alakja, fehér slárokban, leeresztett hajjal s édes mosolylyal integet felém.

— Itt vagyok — szól túlvilági hangon — miért hivattál?

— Akarom tudni, hogy érzed magad a másvilágon, s szeretsz-e még?

— Nagyon jól érzem magam, s most még jobban szeretlek, mint az életben.

Mialatt beszélt, olyan villogó fényt láttam feltűnni időről-időre, mint egy meggyújtott s hirtelen kialudt gyufa lobbanása.

— Jöjj ide mellém, s csókolj meg!

A szellem megmozdul, felem lebeg, oda ér, s megcsókolja a homlokomat. E pillanatban a médium feleségem felugrik, hozzám rohan, s meg akarja a szellemet fogni, de az odébb libben; most egy remületes kergetődzes kezdődik. A feleségem ujjongva kergeti a szellemet, az meg táncoló lebegéssel röpköd köröttem, néha megérint, s mindannyiszor valami égetés felet érzék az érintés helyén, azt a süstörgő lobbanást meg egyre sürűbben látom. Egyszerre a feleségem abba hagyja a kergetést és iszonyuat csip a karomon . . .

Felébredtem. Csakugyan a feleségem csipése ébresztett fel. Mikor az álomból kibontakozva magamhoz tértem, láttam s értettem meg mindent. A Laci fiam roppant komoly pófával ült az ágyában és szitta az elalvással a számból kiesett pipámat, melyet a zsebemből elcsent gyufával gyujtogatott meg. Annak a lobbanását láttam én álomban, s a feleségem is arra ébredt fel, hogy:

— Még jó, hogy fel nem gyujtotta a lakást.

rendkívül rokonszervű egyén is, ki művészes és udvarias az emberekkel való bánás módban is, szigorú, de igazságos alárendeltjei irányában, ami nyílt, őszinte és határozott jellemének tulajdonítható, mely nála már zsenge ifju korban félre ismerhetlenül mutatkozott is, mely a fenti korról meg is maradvá, őt mindig önálló cselekvésre ösztönzi.

Az előadottokból, minnyájunk és különösen a tanuló ifjúság által szem előtt tartandó azon üdvös tanulságot vonhatjuk le, hogy az emberek pályafutását nem annyira a minden viszonyokkal megalkudó sors, mint inkább az észtehetség mellett a szilárd jellem, erős akarat és soha nem szünő munkásság vezérli. Kövessék tehát ezekben ti nagyreményű tanuló ifjak nagy ünnepeltünk vonzó példáját, mert csak ezen esetben lesztek hű és biztos letéteményesei a második évezredben imádott hazánk sok vérrrel kiküzdött szabadságának és fenmaradásának!

Az iseni gondviselés tartsa meg városunk nagyszülöttjét és diszpolgárát szeretett hazánk és városunk javára igen soká s engedje, hogy a hazafiúi érdemekben már is gazdag nagy tudomány jeles állam férfiú, a homlokát méltóan övedző babérokoszorút a jövőben még minél számosabb levéllel gazdagíthassa. Eljen!

A beszéd alatt lehullott a lepel a csinos kiviteli márványlapról, melynek felirása: „Ezen házban született 1852. évi március 17-én dr. Wlassics Gyula magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter”.

Az éljenzéssel fogadott beszéd befejeztével Botfy Lajos polgármester indítványára az ünnepelt férfit táviratban üdvözölték.

A megható ünnepség befejezésével a dalárda a szózatot énekelte el, mire a közönség szétoszlott.

A kettős ünnep befejezésével az Arany Bányás szálló emeleti dísztermében százötven teretű bankett volt, amelyen dr. Jankovich László gróf főispán a királyra, dr. Czinder István dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszterre és annak képviselőjére, dr. Jankovich László gróf főispánra, Tucz János állami főgymnasiumi h. igazgató Zalavármegyei közönségére, a nemesi pénztári választmányra s a vármegye első tisztségviselőjére, Csertán Károly alispánra, Boschán Gyula Spitzkó Lajos tankerületi főigazgatóra, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelőre s a főgymnasium tantestületére, Staniszlavszky Adolf a főgymnasium tanári karára, dr. Ruzsicska Kálmán a város közönségére s a város polgármesterére, Botfy Lajosra, Skublics Jenő az ünnepségre, valamint a bankettre megjelent vendégekre emeltek poharat; dr. Jankovich László gróf a miniszter nevében köszönte meg a róia való megemlékezést azzal a biztosítással, hogy a miniszter valamint eddig, úgy a jövőben is szíven fogja hordani a vármegye s e város kulturális ügyeit; ennek kifejezést adva, a maga részéről is megköszönte a szíves megemlékezést, kijelentve, hogy a vármegye boldogítására fogja irányítani főispánja alatt minden cselekedetét; egyuttal poharát emelte azokra az anyákra, akiknek gyermekei a főgymnasiumba fognak járn; Csertán Károly Tucz Jánosra, dr. Felber Arthur dr. Jankovich László gróf főispánra, dr. Kele Antal a polgárság lelkes éljenzése között Kovács Károly volt polgármesterre, Skublics Jenő dr. Ruzsicska Kálmánra, Vértessí Sándor Zala-Egerszeg rend. tan. városra, dr. Grünwald Samu a polgári iskola tantestületére, dr. Hajós Ignác a főgymnasium tanári karára, Gombás István azokra, akik a főgymnasium létesítéséhez adományaikkal hozzájárultak, Csertán Károly dombrádi Nagy Gyulára, dr. Ruzsicska Kálmán Zalavármegyei közszellemére, a körünkben távozó dombrádi Nagy Gyula a vármegye közönségére üritettek poharat.

Megnyitó beszéd,

melyet a zala-egerszegi állami főgymnasium zárköléteteli és megnyitási ünnepélyén tartott Tucz János állami főgymnasiumi h. igazgató.

Méltóságos Főispán Ur! Tisztelt vendégek! Kedves Ifjak!

Minden kornak meg vannak a maga uralkodó eszméi, melyek koruk népeire és nemzeteire letkérdések; épen azért ezekhez alkalmazkodni, ezök előtt meghajolni a józan ész tanácsolja, s ha e tanácsot nem követjük, iszonyuan bűnhődünk. Korunkban a hitnek, a haladásnak és uralomnak, a fegyverek hatalma mellett két tényezője van: a munka és a tudomány. Amely népnél a munka a mindennapi kenyér, s ennek élesztője a tudomány, azon nép léte, jövője, boldogsága biztos alapon nyugszik; ellenben azon népek és nemzetek, melyek nem hallgatnak koruk intó szózatára, nem dolgoznak, nem tanulnak, önmaguknak ássák a sirt, melybe ellenségeik temetni fogják.

Régtől fogva átérzte ezt városunk és megyénk értelmisége, amely nemcsak dolgozni igyekezett, hanem tanulni, a város és megye intelligentiáját emelni. Epen azért e század eleje óta nem szünt meg sürgetni felsőbb helyen, hogy Zala-Egerszeg városában gymnasiumot állítsanak fel, s innen, mint központból, sugározzék szét e szép megye a tudományosság alapjának égő fátylaja.

Először 1829-ben fordul a város a megyéhez és arra kéri, miszerint eszközölje ki a helytartótanácsnál egy gymnasium felállítását. Kérését igen talpra esett dolgokkal indokolta: pl. hogy e város megyei székhely, megyei gyűlésekre (s más alkalmakra) idegyül az egész megye értelmisége, itt tehát legelőszöbben, legzsvisebben taníthatná gyermekeit, mert egy költséggel jönne a gyűlésre, megézné tanuló fiait, gonoszodnék ezek szükségleteiről és ellenőrizné koszthelyöket. Továbbá, hogy a nemesség legnagyobb része épen ezen a vidéken lakik, a mely helytől a megye székhelyén lévő kanizsai, keszthelyi gymnasiumok messze vannak, ennél fogva sok tehetséges ifju épen a nagy távolság miatt esik el a nagy iskolázástól. Utóljára elv és szokás, hogy a hol a megyei székhely ott vannak összpontosítva az iskolák; adjon tehát a helytartó tanács Zala-Egerszegnek is gymnasiumot.

A megye szíves örömet terjesztette fel ezt a kérést

— Mikron.

vészies és udvarias szigorú, de igazságos, őszinte és határozatos, mely a önálló eszelekvésre

különösen a tanuló üdvös tanulságot tásat nem annyira s, mint inkább az rós akarat és soha rek tehát ezekben nnepeletünk vonzó tek hű és biztos nádot hazánk sok aradásának!

városunk nagy-zánk és városunk azaifüi érdemekben llam férfiú, a hom-jövőben még minél !

a esinos kivitelü n házbán született es Gyula magyar

befejeztével Botfy ünnepelet férfiut

seül a dalárda a széteszolt.

rany Bárány szálló éküi bankett volt, pán a királyra, dr. s- és közkutatásügyi

Jankovich László nasiumi h. igazgató ztári választmányra

i Károly alispánra, i főigazgatóra, dr. s a főgymnasium

főgymnasium tanári közönségére s a Skublics Jenő az

jelent vendégekre a gróf a miniszter emlékeztetést azzal

eddig, úgy a jövőben e város kulturális részéről is meg-

entve, hogy a vár- főispánsága alatt emelte azokra az

masiumba fognak dr. Felber Arthur dr. Kele Antal a

ovács Károly volt azicscska Kálmánra,

tan. városra, dr. estületére, dr. Hajós ombás István azokra,

ományaikkal hozzá-Nagy Gyulára, dr. Memére, a körünlből megye közönségére

zed,

árkölételti és megnyi- s állami főgymnasiumi

égek! Kedves Ifjak!

maga uralkodó esz- zeteire letérekdek;

ök előtt meghajolni esot nem követjük,

ntnek, a haladásnak nellett két tényezője

nepehl a munka a e a tudomány, azon

on nyugszik; ellen- ek nem hallgatnak ak, nem tanulnak,

ellenségeik temetni

nk és megyénk ér- yekezett, hanem azt getni emelni. Epen azért getni felsőbb helyen,

sumot állítsanak fel, szet e szép megyen

ja.

s a megyéhez és arra ytartótanács-nál egy talpra esett dolgok- vei székhely, megyei

ül az egész megye legszivesebben tanít- l jönné a gyűlésre,

ezek szükségleteiről , hogy a nemesség n lakik, a mely hely- , keszthelyi gymná- sok tehetséges ifju a nagy iskolázástól.

megyei székhely, ott jon tehát a helytartó mot.

tette fel ezt a kérés

József főh. nádorhoz, egyttal jelezvén, miszerint a város kész az igazgató és hat tanár részére lakást, a gymnasium részére pedig új épületet emelni. Majd azt az óhaját fejezi ki, hogy a zalavári bencések, akik előreláthatólag az Ausztriában lévő gottveigi apátságtól el fognak választani, s mint független apátság e megyében szép birtokokkal és jövedelmekkel rendelkezni, lássák el a gymnasiumot képzett professzorokkal. Addig pedig, míg ezen szerzet a szükséges tanerőket elküldhetné, a helytartó tanács a kir. professorok fizetését a zalavári bencések jövedelméből rendelné el.

Azonban Dresnitzer József győri főigazgató nehézségeket gördített a megindított mozgalom elé, az itteni elemi iskolák állapotát nem a legszebb színben mutatta be felsőbb helyen s így történt azután, hogy a helytartó tanács válasza 1832-ben nem volt kedvező, sőt mondhatnám — leekéztető. Többek között ezt mondja: a zalavári benediktinuszokat nem lehet kényszeríteni tanerők adására, különben is tessék a városnak első sorban meglévő elemi iskoláit jó karban tartani, a rend és fegyelmet javítani, a tanulmányokban való előmenetelt fokozni, a tanítóknak a szerződéses fizetést megadni; míg e bajokon a város nem segít, a helytartó tanács szóba sem áll vele.

Elkedvetlenítette ezen erőshangu leirat városunkat, de nem esüggedett, mert már 1843-ban, majd 1845-ben az előbb emített alapon megindította a mozgalmat; most már nem a helytartó tanácshoz fordult, hanem a megyei követek útján az országgyűléshez. Siker a legnemesebb törekvést ekkor sem koronázta. Kerkápolyi István, a megye m. kir. országgyűlési követe, 1845-ben ezt felelé: a zalavári apátságnak a gottveigitől való elválasztására nézve királyi válasz még nem érkezett, addig pedig az országgyűlésen nem sürgethetem, hogy a felállítandó gymnasiumot tanerőkkel a zalavári bencések lássák el.

Ezzel beáll a nyugalom, hamarosan megjött az 1848/9-iki szabadságharc, majd a 15 évi keserves elnyomatás, mely alatt a hazafiúi gond és fájdalom nem engedte helyet a particularis óhajnak, törekvéseknek. A kiegyezés után pedig elnyeri városunk a polgári iskolát, majd a felsőkereskedelmi, s így egyelőre ezekkel hallgattatták el. De azért az óhaj, a vágy egy gymnasium után nem halt meg, csak aludt. Almából felébresztette ezt városunknak volt munkás, lankadni nem tudó polgármestere: Kovács Károly; az ő buzgalmiának köszönhető, hogy az 1889. szept. 14-én tartott városi közgyűlés elvben elfogadta a Zala-Egerszegen felállítandó VIII. osztályú főgymnasium ügyét és a szükséges lépések megtételével a polgármestert bizta meg.

A polgármester a megyéhez, a megye a kultusz-miniszterhez fordult.

Egyedül a felterjesztéssel nem elégedett meg Kovács Károly, hanem még ugyan ezen évben megindította személyesen a tárgyalást a bencésekkel, mert hisz most már a zalavári apátság a gottveigitől el volt szakítva és a pannonhalmi főapátsághoz esatolva s a főapátság az ez által nyert jövedelem fejében évi 20.000 forintot fizetett a tanulmányi alapba. A szent Benedek rend hajlandónak nyilatkozott ezen évi 20.000 forintot a leendő zala-egerszegi főgymnasium céljaira fordítani, esetleg ezt tanerőkkel ellátni, sőt ha szükséges, még több áldozatot hozni. Ily értelemben írtak fel másodsor a magas kormányhoz. De itt a szépen kieszelt tervet kedvezőtlenül fogadták, gr. Csáky kultusz miniszter leiratában kijelentette (1890. ápril. 9.), hogy a szent Benedek rend által a tanulmányi alapba fizetett évi 20 ezer forint nem áll a miniszter rendelkezésére, ez az összeg a tanulmányi alapban állandó tételként szereplő bevétel, s az összes kir. gymnasiumok szükségleteinek fedezésére szolgáló évi bevételeknek ki nem használható részét teszi.

Más alapot kellett tehát keresni a megoldásra. Még ugyanezen az 1890-iki év május 5-én tartott megyei közgyűlésből újabb kérelem felterjesztését határozzák el, melyben megyénk akkori ékes tollu főjegyzője: Gózon László, kifejté, miszerint Zala-Egerszegen a polgári iskola a létező társadalmi és közművelődési viszonyoknak nem felel, az igényeket nem elégíti ki, sőt itt helyben azon felmívelt osztály szaporodását mozdítja elő, mely a polgári iskola elvégzése után magát sem realis, sem tudományos pályán tovább nem tökéletesíti. Ennel fogva'ez eltő. lendő, s helyébe főgymnasium emelendő. Erre mulhatlanul szükség van, mert az itteni társadalmi osztályok közt legjelentősebb az orvosok, ügyvédek osztálya. Ez az osztály és az itt központosított hivatalok alkalmazottjai képezik azon központot, a mely körül a város társadalmi élete mozog. Ezen osztálybeliek gyermekeiket általában tudományos képzettséget igénylő pályákra óhajtják nevelni. A mely hajlammal számolni kell, mert az ember természetében találja alapját a műveltebb szülők azon vágya, hogy gyermek-eiket legalább szülők társadalmi körében megtarthassák.

Ennek a felírásnak megvolt a maga hatása. Ezen alapon a ministerium hajlandónak mutatkozott érintkezésbe boesajtkozni és tárgyalni a várossal, annál is inkább, mert a város már most a legmesszebb menő áldozat készségeit fejezte ki. Ezek után 1892. (márc. 29.) ben a miniszter megbízásából lejtő Spirók Lajos, a székesfehérvári tanker. kir. főigazgatója, s itt a helyi hatóságokkal elkezdte a tárgyalást. Értekezletet is tartottak. Ezen az értekezleten hű statisztikai adatok alapján a város polgármestere bizonyította, hogy e megyének 180 fika tanuló a megyén kívül, tehát a zala-egerszegi főgymnasiumnak kellő számú növendéke lesz, a nélkül, hogy a kanizsai vagy keszthelyi főgymnasium növendékeinek száma csökkenne.

De a város nem elégedett meg ennyivel, hanem mindjárt az áldozatok terére lépett és a legközelebb (1892. ápril 6.) tartott képviselők közgyűlésén egyhangulag évi 5 ezer forintot ajánlott meg a létesítendő áll. főgymnasium költségeihez. A pelda hatott! A várost követte a megye, azt a nemesi alap, az előbbi évi 3 ezer, az utóbbi évi ezer forintot ajánlott fel.

Ily áldozat készségnek jele a magas ministeriumra is csak jó hatással lehetett! Ugy is volt! Gr. Csáky 1893. november 8-án leküldte dr. Klamarik János személyében megbízottját, hogy az összes városi és megyei tényezők

sorakoztatása és hozzájárulása mellett a főgymnasium felállításának módozatait tüzetesen megállapítsa. Miután az e végre tartott értekezleten meghányták-vetették, hogy mit ad a város, nemesi alap, megye és a kormány, s mindezt az illető hatóságok jogkötelezőleg is biztosították, megkötötték 1894. évben a szerződést.

E szerint a város a gymnasiumi épület számára ad egy telket, mely legalább 6400 □ méter legyen; ezenkívül 40 ezer forintot az építés költségeihez, a fenntartás költségeihez pedig a város évi 5 ezer, a megye évi 6 ezer forinttal járul. 3. Az államkincstár az 1895/6-iki tanévben egyszerre az I. és II. osztálylval megnyitja a főgymnasiumot, ezt fokozatosan fejlesztí, ellenben a polgári fiu iskolát fokozatosan beszünteti.

A jelzett időben nagynehezen megnyílt a főgymnasium. Mondom nagynehezen! Mert a mindnyájunk által ismert nehézségek miatt a város nem tudta hamarosan az ígért telket a kultusz-miniszter rendelkezésére boesajtkozni, s így nem kezdhettek gr. Csáky intentioja szerint 1895-ben a gymnasiumi épület emeléséhez. Attól lehetett tartani, hogy a telek megszerzés nehézségei, a kisajátítás hosszadalmas volta elodázza a gymnasium megnyitását. Ebből érthető és magyarázható ki a miniszteriumnak lassu huza-vona intézkedése, úgy hogy az ide rendelt első tanár csak auguszt. 29-én érkezhetett, 30-án „Hirdetések“-ben jelezhetette, hogy mikor lesznek a felvételi vizsgák és beírások. O maga egy személyben: igazgató, tandíj kezelő, osztályfőnök, kérdező tanár, jegyző s többféle volt. Tíz nap mulva jött a második tanár és csak egy hónap mulva a tulajdonképeni igazgató Vidovich Bonaventura személyében. Ettől fogva a gymnasium mint vendég, a polgári iskola épületében huza meg magát. Intezetünk hajója csendesen haladt tovább a kitűzött cél felé. 1896. tavaszán hozzáálltak az új gymnasium épület emeléséhez, mely még ugyanezen évben tető alá került; e folyó év tavaszára maradt: a vakolás, fészelés, asztalos, lakatos, üveges munka, szóval a teljes felszerelés.

Igy eljutottunk a mai naphoz, midőn a gymnasiumi ifjuság először vonul be testületileg új épületébe, s itt ennek felavató, megnyitó ünnepélyé. tartjuk. Hosszu utánjárás, küzdés könyörgés, fáradság, nagy anyagi áldozatok végre- valahára meghozták Zala-Egerszeg városának és a megye közönségének azt, amiért annyira vágyódtak, a mit oly szorongó lelekkel várt! Meghózták! Mert ime van már főgymnasiuma, melynek hivatása a haza részére becsületes, hasznos, munkás és vallásos polgárokat nevelni. Örülhet e város, e megye minden szülője, a tanügy minden barátja!

De örömrünk a hála és tisztelet érzetével forduljon azok felé, kik ezt az örömet nekünk szereztek! Ezek közé tartozik Berzeviczy Albert volt államtitkár, a ki a miniszteriumban legmelegebben karolta föl gymnasiumunk ügyét, s először mondta ki oda fönt: „kell és lesz“; Gr. Csáky Albin akkori kultusz-miniszter, ki az intézet létesítése ügyében megindult mozgalmat szeretetteljesen felkarolta és a cél megvalósítására segítette. Utódai: Báró Eötvös Loránt és dr. Vlassics Gyula, kik alatt az ige testté lön. Végre soha el nem enyésző hálával kell emlékeznünk e nemes város, e nemes megye érdeklődéséről, gyamolításáról és áldozat készségéről, mely nélkül az itt főgymnasium létre nem jöhetett volna, és a melyek a jövőben is erejüket fölülmuló áldozatokkal fognak járulni a gymnasium fenntartásához. És ezt a hádat, tiszteletet, elismerést rojja le első sorban mi, kik a küzdelemnek, áldozatoknak tanúi vagyunk, de rojja le fiaink, unokáink is az által, hogy intézetünkben minden szép, jó, nemes és szent dolog iránt fogékony szavet vigyének innen magunkkal a nagyvilágba, hol a hazafi, ember és polgár munkaképvé valjanak, s ezzel bizonyítsák be, hogy elődeik fáradsága, a nagy anyagi áldozatok nem veszték karba! Ezzel szoros értelemben kimerítettem volna a tárgyat, mely a mai ünnephez megfelelő, alkalomszerű.

De engedjék meg nekem a mult, a cselekvés emberei, hanem a jövő, a remény emberei, az ifjuság is kivegye a maga részét, azért most (kizárólag) különösen ehhez akarok szólni.

Kedves Fiaim! Ha ti a most felavatott új gymnasiumi épület homlokzatára néztek, ott találjátok e felírást: Millennium. Anno millesimo octingentesimo nonagesimo sexto. A millenium évében 1896-ban.

Gondolkoztatok-e a fölött, hogy mit jelent ez a felírás nekünk? Tudjátok-e, hogy minden magyar ifjunak mire kell gondolni, mikor e felírást olvassa? Mit hirdet ez a felírás ország-világ előtt? Ha nem gondoltatok még erre, ha nem tudjátok, megmondom én!

Ezen felhívás, ezen évszám hirdeti először azt, hogy a magyar nemzet, ebben a hazában, Isten segítségével és saját erejéből egy küzdelem teljes évezredet átélt. De többet is hirdet! Hirdeti másod sorban, erős hangon mondom, hogy hirdeti egy második ezredévhez való jogosultságot! Azonban csak egy feltétel alatt. Ha azokkal a tulajdonokkal lejtünk a 2-ik évezredbe, azokkal a tulajdonokkal haladunk tovább, melyekkel az elsőt küzdöttük! Lásjuk emel fogva, melyek azon eszközök, melyek azon erők, melyek azon tulajdonok, melyek a magyart megtartották a multban, biztosítják számára a jövőt? Kérdezzük!

1. Mi volt az a hatalom, mely őt a haza földjének elfoglalására képesítette, az idegen ajku népek vezérévé tette? Bátorsága, hősiessége, szellemi fönsége, állam alkotó ösztöne!

Mi volt az a tiltakozás rugó, mely jövőjét, hatalmát biztosította? A történelmi üntudat, akorhoz való alkalmazkodás, ragaszkodás multjához, nemzetiségéhez, nyelvéhez, alkotmányához, királyához és Istenéhez.

3. Mi volt az az erő, mely megtartotta? Hazaszeretete!

4. Mik voltak eszközei? Kitartás és következetesség, melyek minden gyanúsítást, mind n félreértést, minden sorscsapás dacára feltartóztatlanul vitték előre, emelték fel, mint tengert a dagály!

Ezek a nemes tulajdonok okozták, hogy nemzetünk,

midőn legyőzött, felkelt mint győző; midőn száműzött, visszatért mint uralkodó; midőn a bárbar csordák ellen való százados küzdelemben, védelmezve a kereszténységet és nyugoti civilizációt, majdnem öngyilkossá lett, örök jogot biztosított a világ nemzetének hálájára! A példa előttek van fiuk, nektek csak követni kell! De egyetmást magam is kiemelek!

Legyetek jószívűek, őszinték, szelidek és szerények! Szép az erő és bátorság, ifjuhoz, férfiúhoz egyaránt illik; de csak akkor, ha elbizakodottság, gőg, vakmerőség, rossz indulat nélkül lép fel.

Szép látvány a szenvedélyes hős, de szebb a szenvedélyein uralkodó, szelid ember! Bátorság az állatokban is megvan; de a magát meggyőző, a résztvevő kegyes szív leginkább bizonyítja, hogy az ember Isten képeire van teremtve.

Ragaszkodjatok független szabad hazánkhoz és magyar királyához. Ezt a szabadságot, bárholnan intézzenek is ellene támadást, mint az elődök megvédték, nektek is meg kell védelmezni; de mellette meg ne feledkeztek a a történelemnek lángbetűkkel felírt intelmeiről, melyek szerint szt. István koronája, a magyar király és magyar nemzet között bűvös kapost létesített, melyet felbontani semmi szin alatt sem szabad; mert felbontását sem a haza, sem a király nem élné túl! Valamint tehát szeretnünk kell a független magyar hazát, épen úgy kell szeretnünk a magyar királyt és ragaszkodnunk hozzá!

Alkalmazkodjatok a kor szelleméhez! Századunk nemesak martir halált, hanem első sorban munkát követel!

Ennel fogva dolgozni, munkálkodni kell a haza javára mindenkinek! Mert a kik terveznek épen úgy, mint a kik végrehajtanak; a kik eszközökkel dolgoznak épen úgy, mint akik gondolkoznak; a kik ipart üznek épen úgy, mint a művészek, költők és tudósok; a kik tanulnak épen úgy, mint a kik tanítanak; a térítők épen úgy, mint harcok; a kik a templom kövezetén imádkoznak s Isten dicsérik épen úgy, mint a kik vetnek, kapálnak, kaszálnak — mind mind — dolgoznak, munkát végeznek. Föl tehát fiaim munkára, tanulásra! Később pedig abban akörben, azon az álláson, melyre tudástok emel, dolgozzatok tovább, legyetek hasznos munkásai a hazának! Mert valamint igaz az, hogy mióta a mindenható nagy Isten a világot megteremtette, egy porszem sem veszett el, épen úgy nem vész el a cselekvés és munka egyetlen mozzanata sem az erkölcsi, a szellemi világban! és valamint a legparányibb porszemek, atomok alkotják a mindenséget, épen úgy munkánk összege alkotja a nemzeti nagyságot! Dolgozzatok tehát!

Ragaszkodjatok nemzetiségükhöz, nyelvükhöz, ősi szokásainkhoz! Ezzel álltunk ellen az ezslávosodásnak, ez mentett meg az elnémetesedéstől, ez teszi elsővé a magyart saját különböző nyelvű hazájában. Ez azon ércfal, melyen fejet minden önkény szétzuza, melyen megtört a düh minden ostroma, megtört a pokol minden ármánya! Ezt a kincset, mely most ami kezünkbe van letéve, melyet feltékenyen őrzünk, a jövő nemzedék, az ifjuság, a ti kezetekbe fogjuk letenni. Legyen ez a tudat rátok nézve szent ige! és ha lesznek a nemzetek újra megpróbáltatásai, ne feledjétek, ne esüggedjétek! mert valamint a felénk és ladogó Mózes az égő csipkebokorból elhangzó titokteljes isteni szó híssé és ekkészülölvá tette, úgy fog beemoteket ez a tudat (hogy mit bízzunk rátok) a bátorság, hősiesség napjokaiav felavatni, ha e szent hazának szádasege lesz rátok!

Ragaszkodjatok a hazához! Hisz még a fa is ott terjeszti ki lombját legdúsabbán, a hol először esték rá a nap sugarai; az erők farkasa, a puszták oroszlánya is vissza sir szülőföldjére; csak az ember lenne érzéketlen a haza fogalma iránt? Hisz hazánkban van a lak, hol bölcsönk ringott, hol az édes anya esőkjait elvezte, hol a szerető atya szigora nevelt; a hol szellemünk ismereteket, testünk táplálékot nyer; hazánkban van a templom, a hol Istent imádjuk; az oltár, melynek lépcsőjén először nyert lelkünk mennyei vigasztalást; itt van a rög, melynek gyümölcséből élünk; a föld, mely boldogságunkkal és szenvedéseinkkel hordoz; a hant, mely alatt szereteteink nyugosznak; a sir, mely a mi koporsókat is befogadja!

Ha tehát a hazát elvesztettük, mindent elvesztettünk, ha a hazát birjuk, mindent birünk! Szeressétek, őrizzétek e szent kincset, s az Isten meg fog áldani benneteket!

Szeressétek az Istent; mert az ő keze vezette e nemzetet ezer utján; az ő gondviselése védte tengerinyi veszélyek között; az ő kegyelme hivta uj életre, midőn balsorsa a sir szélére jutatta. Mi ugyanis Európa közepén, mint sziget a zajló tengeren, védő testvérek nélkül állunk, azért a különböző ellenséges elemek között csak önmagunk jó tulajdonai és a hatalmas Isten tarthat fönn bennünket!

Fiuk ezek után jegyezzétek meg, mi a kötelességek! Legyetek becsületesek, legyetek jószívűek, legyetek szerények; legyetek szorgalmas munkások; ragaszkodjatok ősi szokásainkhoz, ragaszkodjatok alkotmányunkhoz, ragaszkodjatok nyelvükhöz; szeressétek a hazát, szeressétek a királyt, szeressétek az Istent, a ki így meg fog áldani benneteket és ti bennetek édes magyar hazánkat! Élen a Király! Éljen a haza!

Néhány észrevétel Tuczay János h. igazgató urnak a gymnasium megnyitásának ünnepén elmondott beszédére.*

A zala-egerszegi állami főgymnasium megnyitásának f. hó 8-án megtartott ünnepélyén az ünnepi szónok az intézet keletkezése történetének vázolása közben Zalavár megye volt főjegyzőjének a polgári iskola beszüntetése s

* A történelmi hűség és az igazság érdekében szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy Tuczay János főgymnasiumi h. igazgató urnak a rendező bizottság által a lap részére megküldött beszéde kifogásolt részében eltér az ünnepségeken elmondottól. Hogy azonban a jelen közleményben felhozottakat, még pedig feltűnő hangsúlyozással, tényleg mondotta, e tekintetben hivatkozunk az ünnepségen jelen volt közönségre, mint föltanura. Szerkesztő.

a gymnasium felállítására tárgyában annak idején tett fel-
terjesztését is ismertetvén, a polgári iskolára vonatkozó
egyes kitételeket, mint pl. hogy a polgári iskola csak
felműveltséget nyújt, proletárokat nevel, kik sem reális,
sem tudományos képzettséggel nem bírnak stb., különösen
hangsúlyozva, erős nyomatékkal mondott el.

Semmi esetre sem tételezhetjük föl az illető szónokról,
az intézetnek minden körben csak tiszteletet s rokonszenvet
keltő igazgatójáról, hogy a feltételek s tehetetlenség
szokott eszközeit használva, a mások ócsárlásával s le-
alacsonyításával akarta volna magát vagy intézetét kiemelni,
fölmagasztalni; azért hát eljárását nem magyarázhatjuk
másként, mint hogy ő a fölterjesztésben foglaltakat magáé-
vé tén, az ott felhozott vádak alaposágáról lelke mélyében
meggyőződve, hivatalos állásából s lelkiismerete sugallatá-
ból folyó kötelességének ismerte, abban az ünnepélyes
órában s helyről a polgári iskola kártékony, népmé-
lő intézményétől a sok száz főnyi közönséget, a tömegesen
egybesereglett szülőket s tanuló ifjúságot is óra inteni.

Természetesnek fogja találni ezek után az igen t.
Igazgató Ur, hogy mi, mint a helybeli polgári iskolának
tantestülete, fentjelzett fölfogását a vonatkozólag kötelessé-
günknek ismerjük néhány megjegyzést kockáztatni.

Először is megjegyezzük, hogy a megye főjegyzőjének
nem éppen kötelessége a tanügy külső s belső adminis-
trációjához érteni; hogy egy teljesen más szakmában s
térén mozgó közhivatalnok érdemeiből s értékéből vagy
tekintélyéből mit sem von le, ha az egyes iskolafajok
speciális rendeltetésével nincs is teljesen tisztában. Tan-
ügyi férfi azonban már tudhatná, hogy a polgári iskolá-
nak nem volt soha s nem is lehet feladata növendékeinek
doctori diplomákat, püspöki süvegeket, tanári katedrákat,
vagy ezekre jogosító okleveleket osztogatni; hogy a polgári
iskola tanulóinak zsenge koránál, helyzete mostohaságánál,
eszközeinek szegénységénél fogva, a minden oldalról
részidő támadások közt 4, legfeljebb 6 év alatt nem
művelhet csodákat s nem mutathat föl olyan eredményeket,
mint a nagy költséggel s apparatussal működő, előszeretettel
dédeltetett gymnasium s egyetem együltvéve 8 illetve 12
esztendő alatt; hogy a polgári iskola tulajdonképeni
hivatása a középfokú szakiskolákra (Ludoviceum, hadapród,
középpár, felsőkereskedelmi iskola, tanítóképző, gazdasági
s állatorvosi tanintézetek) előkészíteni, az alsóbb fokú
hivatalnoki pályákra, a számviteli s kezelési szakállásokra
képesíteni, gazda-, iparos s kereskedő osztályunknak meg-
adni a szükséges általános és szakmivetséget, mely ugyan
nem egyrangú az egyetem nyújtotta tudományos készülség-
gel, de azért csak a rossz akarat vagy elfogultság által
bélyegezhető meg a „felművelt“ vagy „proletár“-féle el-
nevezésekkel. S hogy körvonalozott tulajdonképeni céljának
éppen a zalaegerszegi polgári iskola is fennállásának 25
esztendő alatt mindenkor legjobb igyekezettel s lelki-
ismeretesen meg is felelt, annak igazolására a kétes értékű
öndicséret helyett elég legyen csak arra a fiatal gárdára
rámutatnunk, mely itt Zala-Egerszegben is hatóságoknál,
magánvállalatokban s intézetekben alkalmazva, helyét úgy
a hivatalos, mint a társadalmi téren sikerrel s becsülettel
betölti, s kiképzését teljesen vagy nagy részben szintén
a lenézett polgári iskolának köszönheti.

Nem mulaszthatjuk el továbbá annak a meggyőző-
désünknek is kifejezést adni, hogy az illető főjegyző ur,
ha nem az asztaliók vagy hivatal discretioja, hanem a
nyilvánosság, a nagy közönség számára írta volna fogalmaz-
ványát, bizonyára enyhébb kifejezéseket használt volna
a fölterjesztésben foglaltak helyett, melyeket tán különben
is csak inkább célzatosan, a polgári iskola beszűntetését
s a gymnasium felállítását sürgető kérelem megokolására
s nem annyira meggyőződésből írhattott; mert hisz köz-
tudomásu tény, hogy egyetlen fiát is annak idején ebbe a
polgári iskolába járatta. Már pedig csak nem tételezhetjük
föl egy oly kiváló állásu s műveltségű, anyagi javakkal
is gazdagon megáldott atyáról azt, hogy egyetlen gyermekét
csupán azért, mert városunkban más intézet nem volt,
olyan iskolába küldötte volna, mely felműveltséget nyújt
s proletárokat nevel.

Proletárokat, igen t. Igazgató Ur, nem nevel egyetlen
iskola sem s nagyon kár különösen még ez idő szerint,
közoktatásügyünknek még mindig hezagos, fejletlen ál-
lapotában ilyen súlyos vádakkal illetni s gyengíteni
annak bármelyik szerény szervezetét is, proletárokat azonban
igenis kerülnék ki mindenféle foku s rendű iskolából
egyaránt. És ha Ön proletárokat alatt a felbe maradt,
pályát vagy tanulmányokat tévesztett existenciákat érti,
hát akkor éppen a gymnasium az, mely természetesen ön-
hibáján kívül — a proletároknak legnagyobb százáleket
szolgáltatja. Ez a legkeresettebb, legnépesebb intézet, ebbe
több téhat a valószínűség s a köztapasztalat szerint is a
legelő oda nem való elem; és nem a mi képződésünk
szülte túlzás, de a statistika megdönthetetlen adataival
beigazolt tény, hogy a gymnasiumtanulóinak legalább is 70-80
százaléka soha sem éri el a kezdetben kitűzött célt, ha-
nem családi körülmények, anyagi s szellemi akadályoknál
s nehézségeknél fogva az ut felében, harmadában elma-
radozva, vagy elzüllik, vagy rátér olyan pályákra, melyeken
a holt nyelvek s a classicus írók különben igen szép és
értékes ismeretnek vajmi kevés hasznát veheti, ellenben
a polgári iskolának egyszerűbb, de practicusabb ismeret-
teit s készségeit igen gyümölcsözően értékesíthetné.
Hanem azért nekünk távolról sem jut eszünkbe a gymna-
siumot proletár nevelő intézetnek tartani, még kevésbé
pedig szülők s tanulók előtt annak hirdetni s így már a
zsenge ifjúság lelkében az osztálygyűlölség s kasztallem
magyát elhinteni; sőt ellenkezőleg nagy nyereségnek,
megbecsülhetlen vívmánynak tartjuk Z.-Egerszeg városára
nézve a gymnasium létesítését, s bár nézetünk szerint
teljesen felesleges s elhibázott dolog volt föltétlenül a vi-
rágzó polgári iskola fokozatos beszűntetését kötni ki,
szíves készséggel érdemül rójuk föl mégis az új intéz-
mény föllállítását mindazoknak, kik abban kezdetül fogva
a legcsekélyebb mértékben is közreműködtek.

— Mivel pedig nem lehetetlen, hogy az elmon-
dottakkal csekélységünknek nem sikerült az igen tisztelt

Igazgató Urat tévedéséről, a polgári iskolai intézmény
célzzerűségéről meggyőznünk: nem kisebb tekintélynek,
mint közoktatásügyünk éles látásu, kiválóan gyakorlati
érzékű, fáradhatlan vezérének, Wlassics miniszterünknek
azon tartalmas s találó nyilatkozataira akarunk még csak
hivatkozni, a melyekben Ő Excellenciája a nála tisztelgő
küldöttségek előtt több ízben, de a költségvetés tárgya-
lása alkalmával az országgyűlés plenuma előtt is a polgári
iskolának a gyakorlati irányu képzésben való nagy fon-
toságát, sőt nélkülözhetlenségét hangsúlyozva, a mostoha
viszonyok közt is életképesnek bizonyult intézmény fej-
lesztésére az 1883-iki minősítési törvény módosítását is
kilátásba helyezni kegyeskedett.

Ezeket tartottuk szükségesnek nem a magunk vagy
intézetünk reputációjának érdekében — hisz a szónál
szebben s hatásosabban beszél a 25 éves múlt — hanem
az esetleg tépelődésre indított, aggodalomba ejtett szülők
megnyugtatóására szintén a nyilvánosság előtt — sine ira
et odio elmondani. S most már azzal a hő és őszinte
óhajattal fejezzük be igénytelen fölszólalásunkat, vajha
a nevelésügy minden napszámosa — dolgozzék bár font
vagy alant, csekélyebb vagy nagyobb ranggal, bérrel a
hazai kultúrának épülő palotáján — minél előbb és inkább
megértene s megbecsülne egymás személyét, képességeit,
s munkáját és igaz kartársi szeretetben s bizalomban
tömörülve, egyesült erővel igyekeznének mindannyian
megfelelni önmagukat emésztő, de nemzedékeket élető,
magasztos hivatásuknak.

*A zalaegerszegi polgári és kereskedelmi iskolának
tantestülete.*

Helyi, megyei és vegyes hírek.

Nyilvános köszönet. Zala-Egerszeg rend. tan. város
közönsége nevében fogadják hálás és őszinte köszönetem
kifejezését mind azon egyesek, egyesületek, testületek, a
kik és a melyek az 1897. évi szeptember 8-án megtar-
tott ünnepség fényét és díszét emelni, vagy annak sikerét
előmozdítani kegyeskedtek. Zala-Egerszegben 1897.
szeptember 10. Botfy Lajos, polgármester.

Üdvözlő sürgönyök. A zalaegerszegi állami fő-
gymnasium zárkölételi és megnyitási ünnepélye alkalmával
Spitkó Lajos székesszéki tankerületi főigazgató és Molnár
Viktor, a kultusz miniszterium elnöki osztályának
osztálytanácsosa, táviratilag fejezték ki üdvözlőüket.
A küldött sürgönyöket Botfy Lajos polgármester a bankett
alatt a jelenvoltak lelkes éljenzése között olvasta föl.

Csendőrségi áthelyezés. Dombóvár Nagy Gyula
százados Zala-Egerszegről a szegedi csendőr-kerület törzsé-
hez a másod-törzstiszti teendő végzésével megbízva,
Rónay Béla főhadnagy, kassai segédtsézt, e minőségétől
való felmentés mellett Zala-Egerszegre szárnyparancsnok-
sággal való megbízással áthelyeztettek.

Autonomiai választás eredménye. A kesztelyi
autonomiai választó kerületben a választás befejeztével,
a központi bizottság összeszámította a választás eredményét.
A választó kerülethez 29 plebani tartozik, amely plebani-
ák hívei közül leszavazott 8.537. Mind a 8.537 szavazat
Mocsy Antal tapolcai kerületi országgyűlési képviselőre esett.

Harminc éves jubileum. Az alsó-domború olvasó-
kör folyó hó 4-én ünnepelte fennállásának 30-ik évfordulóját.
Az alkalommal a kör számos tagja vett részt a dísz-
gyűléssel egybekötött banketten. Hirschler Ödön elnök
megnyitó beszéde után a kör egyik tagja, Gránicz Károly,
rövid összefoglalásban előadta az olvasókor monographiáját
s lendületes szavakkal körülírta az egyesület fontos cul-
turalis misszióját. A bankett folyamán Hirschler Ödön, a
kör jövőkép elnöke, indítványozta, hogy megénk nagynevű
szülőjét, Wlassics Gyula m. kir. vallás- és közoktatásügyi
miniszter, megénk egyik kerületének országgyűlési kép-
viselője, ki már számos esetben adta tanujelét Muraköz
íránt való jóindulatának, ezen ünnepély méltó emlékére,
választassék meg a kör disztagjává. A kör tagjai Hirschler
Ödön indítványát nagy örömmel és lelkesedéssel egy-
hangulag elfogadták, és elhatározták, hogy a díszoklevelet,
megválasztásának előzetes értesítése mellett, küldöttséggel
kézbocsítják. A költségek fedezéséhez első sorban Hirschler
Ödön, a kör elnöke, ötven forinttal hozzájárult, amit a
kör köszönettel elfogadott. Hálával tartozik az olvasókor
alsó-domború Hirschler Miksának, a kör érdemdús tagjának,
ki a kör alapítása óta jó és rosz időben egyaránt mély-
reható erkölcsi befolyásával és tetemes anyagi hozzájárulá-
sával nagylelkűen gyámoltja ezt a nemzeti eszme szol-
gálatában álló hazafias egyesületet.

A sümegi iskolabizottság f. hó 5-én tartott ülés-
ében több real- és népiskolai ügygel foglalkozott. Ezek
közül első sorban Spitkó Lajos főigazgató leiratára a real-
iskola alap- és tervrajzát, keresztmetszetét az épület állap-
otát ismertető jelentés kíséretében újabb fölterjesztés
a miniszteriumhoz, mert ezekre az államosítás kivételénél
Szükség van. A város által kezelt alapok alapítási leveleinek
kiállítására az előjáróságot keresik meg. Kellemen Károly
dr. realisk. igazgató jelentvén, hogy Ádám Iván volt igaz-
gató és a tápintézet kezdeményezője, valamint ennek többi
alapítói beleegyeztek, hogy a kamatok a múlt évben szer-
vezett segítő-egyesület céljaira fordítsanak: az iskolabizottsá-
gát megkeresi a képviselő testületet, hogy ebbe szintén
egyezzék bele. A felállítandó állami nőipariskola ügyében
alkalmas helyiségről és fölszerelésről Eitner Sándor elnök
és Bánfi Alajos igazgató fog gondoskodni, míg a tanfelny-
gelöléséget megkéri, hogy a tanítónéknak mielőbbi kine-
vezése érdekében lépéseket tenni sziveskedjék. A gazda-
sági ismétlő iskola szervezetét elfogadta az ülés és lépéseket
tesz államsegély elnyerésére végett. Több kisebb ügy után
az 1897/8-iki iskolaév első ülése véget ért.

Állandó gazdasági tudósító. A földmiveltésügyi m.
kir. miniszter Tóth Lajos hegyesdi lakost Zalavármegye
tapolcai járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tisz-
tel bízta meg.

Képezési tanári kinevezés. A vallás- és közoktatás-
ügyi miniszter Nagy Károly csáktornyai tanítóképezdei

segédtanárt ugyanazon tanintézethez rendes tanárrá
nevezte ki.

A zalaegerszegi állami főgymnasium zárkölételi
és megnyitási ünnepségén a kesztelyi főgymnasiumot
Görfly Sándor és dr. Haraszti Endre premontrai rendű
kanonokok, a sümegi realiskolát dr. Kellemen Károly igaz-
gató, Hölzer Ferenc és Nógrádi Jenő tanárok képviselték.

A sümegi izr. jótékony nőegyesület f. hó 5-én
közgyűlést tartott, melyen meleg övöcióval vett búcsút
özv. Kell Dávidnétől, ki 20 évig vezette az egyesület
pénzügyét s most távozása miatt tisztéről lemondott. Az
egyesület halálából tiszteletbeli tagjává választotta. Elnök
Epstein Vilmosné, alelnök dr. Fischer Ignác, pénztáros
Scheiber Lipótné, ellenőr Kohn Izidorné lett. Az egyesület-
nek a múlt év végén 1326 frt 04 kr. vagyonja volt,
tagjainak száma 52. 1896-iki pénztárforgalma 246 frt 96
kr-ra emelkedett.

Eljegyzés. Horváth Jenő tapolcai városi aljegyző
eljegyezte Árvay Jolán kisasszonyt, Árvay Lajos tapolcai
városi jegyző kedves leányát.

Javító érettségi vizsgálat. A zalaegerszegi felső-
kereskedelmi iskolánál az 1897/8-ik tanévi szeptemberi
javító- és pótló érettségi vizsgálat írásbeli része szept.
hó 13. és 14-én, a szóbeli része szeptember hó 16-án
fog lenni.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Berger
I. Jenő a balatonfüredi járásbírószághoz végrehajtóvá
nevezte ki.

Puska- és tekeverseny. A sümegi lövészársulat
f. hó 5-én tartotta második puska- és tekeversenyt, mely
táncal volt egybekötve. A puska-verseny 7 órára végződött.
Győztesei Zobb Lajos, Pintér Lajos (Deáki) és Székely
Albert dr., míg a tekeversenyen Gonda Albert, Eitner Jenő
és Farkas János győztek. A verseny végeztével jó kedvvel
indult meg a tánc s belenyúlt a reggeli órákba. A jelen-
volt hölgyek névsora: özv. Bozó Manoné, Füzik Gyuláné,
özv. Kijatz Gyuláné, Krisztinkovich Józsefné, Luiszer
Lajosné, Menich Jánosné, Mayer Istvánné, Mojzer Józsefné,
Németh Dezsóné (L.-Istvánné), Papszt Oszkárné, Pataky
Sándorné, Sümegi Tivadarné, Vid Lajosné, Bozó nővérek,
Csanády Elza (Keszthely), Füzik Margit, Hauch nővérek
(Csabrendek), Király Gizike, Kovács Elvira, Luiszer Linka,
Mojzer Mariska, Németh Erzsike (Z.-Istvánné), Németh
Aranka és Iza, Papszt Klementina és Róza, Pataky
Mariska, Szobovics Stefike (Sz.-Udvarhely).

Beiratások eredménye. Az 1897/8-ik tanévi beira-
tások eredménye a zalaegerszegi tanintézeteknél: beira-
tott a) az állami főgymnasium I-5-ös osztályába 74, II-ikba
40, a III-ikba 37, a IV-ikbe 21, összesen 172 tanuló;
b) a felsőkereskedelmi iskola alsó osztályába 45, a középsőbe
37, a felsőbe 36, összesen 118 tanuló; d) a polgári
fiúiskola IV-ik osztályába 26 tanuló; e) a polgári leány-
iskola I-5-ös osztályába 48, a II-ikba 34, a III-ikba 26, a
IV-ikbe 21, összesen 129 tanuló; e) az állami elemi iskola
összes osztályába 463 fiú, 400 leány, összesen 863 tanuló.

Iskolai értesítés. A női kereskedelmi tanfolyamba
beiratkozott növendékeket tisztelettel értesítem, sziveskedje-
nek f. hó 15-én d. u. 2 órakor a polgári leányiskola 4-ik
osztályu termében megjelenni, amikor is a tanórarend,
rendtartási szabályok és összes utasítások megadatnak.
Zala-Egerszegben, 1897. szeptember 11-én. Balassa Benő
felső keresked. isk. tanár.

Szülőszeti kerületek. A földmiveltésügyi miniszter
az egész országot 21 szülőszeti és borászati kerületre
osztotta be. Vármegyénk egy külön kerületet képez, amely
kerület felügyelőjévé a miniszter Tuss Antal, a tapolcai
vincellér iskola igazgatóját, nevezte ki.

A csáktornyai községi iskolaszék f. hó 4-én és
7-én ülést tartott. Az első ülésben bemutatja Dugovich
Betti és Polesinszky Emil megerősített díjleveleit, továbbá
a községi képviselőtestület átiratát, melyben Thorday
János, Dobosy Elek és Polesinszky Emil tanítókat arról
értesíti, hogy kérelmükhöz képest, korpótlékukat nem
véglegesítésk, hanem megválasztásuk napjától számítják.
Folyóvá teszi Polesinszky Emilnek fölemelt lakás átala-
nyát. A súlyos beteg Jeney Gusztáv igazgató-tanítónak
egészsége helyre állítására öt havi szabadságot ad. Ennek
kapesán a tanítótestület által helyettes igazgatónak meg-
választott Polák Mátyás választás tudomásul veszi, az
iskolaszékbe pedig helyettes jegyzőül Mencsey Károlyt vá-
lasztja meg. Végül tudomásul veszi az 1897/8. tanévre
szóló költségvetést, mely 8971 frtnyi végösszeget tüntet
föl. Az utóbbi ülésben pedig pályázati hirdetés által óhajt
azon időre helyettes tanítót alkalmazni havi 50 frt tisz-
teletdíj mellett, hogy a tanulók előmenetelében főnkadás
ne legyen.

Városunk kölcsönének konvertálása a végmögol-
dáshoz közeledik. A pesti hazai takarékpénztár részveny-
társaság igazgatósága — mint értesültünk — hajlandó
740.000 frt kölcsönt adni 96 $\frac{1}{2}$ frt árfolyammal és 4.87 $\frac{1}{2}$
% törlesztés mellett 50 évi visszafizetés kötelezettsége
mellett. A kölcsön után 36.075 frt évi annuitást fizetnek,
vagyis 50 frttal többet, mint a mostani 655.000 frt-
kölcsön után 5 $\frac{1}{2}$ %-kal fizetünk, azonban a pesti magyar
kereskedelmi banknál levő tartozásunk letörlesztésére
mellett mintegy 40.000 frt a város rendelkezésére fog
fennmaradni. A város pénzügyi, kölcsönügyi, valamint a
jogügyi bizottságai már foglalkoztak is ez ajánlattal s a
legközelebbi városi képviselőtestületi gyűlés tárgysoro-
zába felvesszék, hogy a képviselőtestületi határozat jóvá-
hagyás végett meg az októberi törvényhatósági bizottsági
gyűléshez be lehessen terjeszteni. Megjegyezzük, hogy a
takarékpénztár mostani ajánlata első ízben tett ajánlatá-
nál előnyösebb; mert akkor 96 frt árfolyammal 4.92% os
annuitással akarta a kölcsönt adni.

Segítő egyesület. Az alsó-lendvai állami polgári
fiú-iskola segélyező egyesülete alakuló közgyűlést KISS
Dénese polgári iskolai igazgató, mint az egyesület igazgató-
elnökének elnöke alatt tartotta, aki megnyitó beszéde-
ben n. örömmel emlékezett meg arról az áldozatkészségről,
amellyel a városnak főképp intelligenciája az új egyesület
felkarolta, melynek legfényesebb bizonyítéka, hogy az ala-

nyilvános árverés útján leendő eladása elrendeltetvén, ennek a helyszínén, vagyis Paisszegben leendő eszközésére 1897-ik év szeptember hó 15-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zala-Egerszegen, 1897. augusztus hó 24-én.

Nemes Sandor kir. bir. végrehajtó.

Raktár Zala Egerszegen Ján Ferenc kereskedésében.

Szobapalló és fénylakk

Christoph Ferenc
SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a melegek alatt a használati-
sának, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás,
mely az olajfestékek és az olajtaknak sajátja, elkerültesse.
Emellett a használati olyan egyszerű, hogy akár maga végezheti
a másolat. A palló nedves tárgyakkal feltörhető, anélkül, hogy
elvesztendő fényt. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénymáz.
sárgabarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olaj-
festék fölé a palló és egyáltalán fényt is ad. Ezzel egy-
általán alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden
foltot, korábbi mázolásból, van azután

tiszta fénymáz (színezetlen)
új pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különböző
parketre a olajfestékekkel már beázott egészen új pallókra való.
Csak fényt ad, ennélfogva nem fedi el a foltokat.

Postacsomag, körülbelül 3-4 forint. (Két középna-
gyú szobára való) 5 frt. 90 kr. vagy 10 frt. 90 kr.

A közvetlen megrendelésnek minden esetben, ahol
raktárak vannak, ide kell küldeni. Miniszobák, ahol
éktuok ingyen és bérmentve küldetnek. A beáradások és a
jól vigyázzon a cégre a gyári jegyre, mivel ezt a több mint
1880 éve létező gyártmányt sokféle utanozók és mások is
sokkal rosszabb, s gyakran a célját meg nem felelő ma-
terialból hozták forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.
Prága, K. Berlin.

Zürich.
CHRISTOPH FERENC
kitűntetett sötétfekete
bőr-lakkja

jobb, mint bármely fénymáz. Pusztá rákenéssel fekete,
szép fényt ad.
Kapható JÁN FERENC kereskedésében Z.-Egerszegen.

The Continental
Bodega Company.
Valódi hamisítatlan
külföldi borok

• Portbor.
• Sherry.
• Madeira.
• Marsala.
• Malaga.
• Tarragona s. a. t.
Legjobb
bevásárlási forrása

Raktár:
ZALA-EGERSZEGEN
FRIDRICH MARKUS
szállodásnál.

550/v. 1897. sz.

Árverési hirdetmény.

Alhírt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zala-egerszegi kir. járásbíró 8081. számú végzése által dr. Hajós Ignác zala-egerszegi lakos végrehajtató javára Bán Györgyné és Bán Pál barabásszegi lakosok ellen 600 frt tőke, ennek 1896. évi január hó 1-től járó 6%-os kamatja, úgy járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 200 frtra becsült, Bán Pálnál egy kazalban 100 kereszt buzából álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladása elrendeltetvén, ennek a helyszínén, vagyis Barabásszegben leendő eszközésére 1897-ik év szeptember hó 20-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zala-Egerszeg, 1897. szeptember 1-én.

Nagy Sándor kir. bir. végrehajtó.

Árverési hirdetés.

Folyó évi szept. hó 15-én mindennemű zálogtárgyak, melyek lejártak és hosszabbítva nem lettek — elárvereztetnek.

Gomin J.

Árverés: napon hosszabbítások nem eszközöztetnek.

2869/tkv. 97.

Árverési hirdetmény.

A zala-egerszegi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstar végrehajtónak Sos Marton és neje Kováts Erzsébet pakodi lakosok végrehajtást szenvedők elleni 72 frt 87 $\frac{1}{2}$ kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a z.-egerszegi kir. törvényszék területén levő, a pakodi 106. sz. tjkvben Sós Marton és neje Kováts Erzsébet tulajdonán felvett következő ingatlanokra: 1. 969. szám alattira 134 frtban, 2. 971. hrszám alattira 237 frtban ezennel megállapított kiküldetési árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1897. évi szeptember hó 28-án d. e. 10 órakor** Pakodon a község hazánál megtartando nyilvános árveresen a megállapított kiküldetési árban alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 13 frt 40 krt, 23 frt 70 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett arányammal számított és 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezehez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 110. §-a értelmében a banatpenznek a bíróságnál előleges elhelyezeséről kiküldött szabályszerű cismervényt atszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.
Zala-Egerszegen, 1897. évi március hó 24-én.

Rutich, kir. trvszéki bíró.

Asztali-szőlő eladás.

Szép piros és fehér, kitűnő minőségű chasselas asztali szőlő

28 krajcárért

kilogramonként kapható a Zala-utcában levő háznál.

Zala-Egerszeg, 1897. szept. 12.

Varga Vilmos.

Árlejtési hirdetmény.

Keszthely város közönsége a tulajdonát képező

„HULLÁM” szállodát

kibővíteni szándékozván, az e végből szükséges építkezések biztosítása céljából **folyó évi szeptember hó 15-ik napjának d. e. 10 órájára** a **városház nagy termében** tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet. Nem írásbeli, táviratilag érkezett, vagy elkésett ajánlatok nem fogadtnak el. A munkálatok a következő csoportosítás szerint adatnak ki.

1. Kőműves munka (költségvetési összeg)	13710 frt 99 kr.
2. Terazzo munka	1281 frt 45 kr.
3. Kőfaragó munka	883 frt 70 kr.
4. Ács munka	7958 frt 02 kr.
5. Bádogos munka	846 frt 42 kr.
6. Ajtók és ablakok	2616 frt — kr.

Ajánlatok minden munkanemre külön-külön adandók be, megnevezvén a borítékon a munka nemét, a melyre a vállalkozó pályáz. Egy és ugyanazon vállalkozó több munkanemre is pályázhat. Az ajánlatban kiteendő: a) Azon százalékokban kifejezett engedmény, a mely mellett pályázó hajlandó az illető munkát elvállalni. b) Azon nyilatkozat, hogy ajánlattevő ismeri a tervet, a költségvetést, az építési feltételeket, valamint a helyi viszonyokat, s hogy ezeket elfogadja. Az ajánlatához banatpénz csatolandó, mely a költségvetés után számított 5 %-nál kisebb nem lehet. A banatpénz lehet: készpénz, óvadékképes értékpapír vagy a helybeli takarékpénztárak és segélyegylet betéti könyvecskéje. Az ajánlattevők között a városi előljárással, tekintet nélkül az ajánlati engedmény nagyságára, szabadon választ. Ha valamely munkanemre nem érkezik be elfogadható ajánlat, akkor erre vonatkozó pótversenyt fog tartatni, esetleg az illető munka szabad alku útján adatik ki. A kivételre vonatkozó tervek, költségvetés, általános és részletes feltételek a városi előljárásságnál mindennap d. e. 10 órától 11-ig betekintheők.

Keszthely, 1897. évi szeptember hó 4-én.

Nagy István s. k.
városbíró.

Különbözőség poloskák, balhák, sváb-bogarak, molyok és kóllancsok ellen.

Zacherlin

bámulatos hatása! Biztosan és gyorsan öl bármely fajú ártalmas rovarokat s ép ez okból millió- és millió vevő keresi és dicséri. Ismertető jelei: 1. a bepecsételt palack, 2. a „Zacherl” név.

Elárúsító helyek:

Zala-Egerszegen:	Derenesény Pál
Hubinsky Adolf	Fängler Mihály
Özv. Unger Domokosné	Bellatinczon:
Kaszter Sándor	Weisz Bela
Gyarmati Vilmos	Jánosházán:
Weisz Jónás unokaöccse	Kohn Jakab
Ján Ferenc	Spitzer Samu.

Letenyén: Eppinger Ignác.

HIRDETMEYNY.

Alulírott közhírré teszem, hogy Farkas Lászlóné, született **Baranyay Lujza** zala-egerszegi lakosnak a Dobronhegyi 146. számú tjkvben 403. hrsz. alatt felvett ingatlanán levő s mintegy 3 mmázsára becsült **alma**, 30 mmázsára becsült **szilva** és mintegy 8 mmázsára becsült **sarju** termését **1897. évi szeptember hó 12-én d. u. 2 órakor** Dobronhegyen a helyszínén megjelölt nyilvános árverés útján azonnali készpénzfizetéssel mellett elárverezem.

Zala-Egerszeg, 1897. szeptember 10.

Zsiedeg János

mint a 7336/tkv. 897. számú végzéssel kirendelt zálognok.